

מעזדני אשד

פרשת מקץ - חנוכה שנת תשפ"ו. גליון תתרי"ח
שנה 23 לממלכת התורה מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע

י"ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

אבא שנמצא בחו"ל במדינה שהשעות אינם שווה לארץ ישראל האם יוצא בהדלקה שאשתו הדליקה בביתו בארץ ישראל?

הנה במשנה בירורה סימן תרע"ז ס"ק ב' כתב כשאשתו מדלקת נר חנוכה בביתו הוא יוצא ידי חובתו בהדלקתה אף שהוא במקום רחוק מביתו וא"צ שוב להשתתף אפילו בפריטי ועיין בט"ז בשם רש"ל דוקא כשהוא יודע בבירור שאשתו מדלקת עליו אבל אם אינו יודע יש לו להדליק וגם לברך.

יש לחקור אבא שאינו נמצא בבית בחנוכה מי עדיף שידליק בבית להוציא את בני הבית שאינם מדליקים בעצמם האם האמא או הבן הגדול בבית.

הנה בשו"ת מנחת יצחק חלק ד' סימן מ"ו נשאל בשאלה הנ"ל ומסיק דאם יש הפרש זמן במקום הבעל שהוא כעת, עוד יום בעת שהאשה מדלקת, לא מביעיא אם לא הויא עוד חנוכה כגון בערב חנוכה, אלא אף אם בשאר ימי חנוכה, אם במקום הבעל עדיין יום א', והאשה מדלקת את נ"ח של ליל ב', וא"כ האיק יכול הבעל לצאת בהדלקת נ"ח של אשתו, רק אם ה' להיפוך במקום הבעל מדליק לבוא הלילה, אז י"ל כנ"ל, דאף אם כשאשה מדלקת, כבר אצלו יום, אבל הוי עוד אותו יום מימי החנוכה כמו במקום אשתו, יכול לצאת בהדלקתה מטעם הנ"ל, אבל להיפוך קשה, ולכן למעשה יש לכוון שלא לצאת בהדלקת אשתו, ולהדליק בפ"ע או להשתתף בפריטי, כמו מי שאין לו בית.

וכן מביא בספר שבות יצחק בשם הגר"ש אלישיב זצוק"ל דכיון דאצל הבעל עדיין יום אינו יכול לצאת בהדלקה של אשתו

אבל בשו"ת מנחת שלמה תניינא סימן נ"ח כתב בני ביתו של אדם שפיר נפטרים ויוצאין בהדלקת בעה"ב ולא מפני שליחות רק מפני שמעיקרא החיוב חל רק על אחד מבני הבית והשאר נפטרים ממילא, ולכן חושבני שאפילו אם האשה או האיש שוהים במדינה אחרת בזמן שלא נכנס עדיין חנוכה, וכמ"כ בשאר הימים אף על גב שההדלקה היא בזמן שאצלו עדיין הוא בוקר ג"כ מקיימים את המצוה ויוצאים ידי חובתם בהדלקה של הבית.

האם נר שבת עדיף לפני נר חנוכה אפילו בזוג שאין סיכוי שיהא שלום בית שם איתא בגמ' שבת כ"ג ע"ב ב' אמר רבא, פשיטא לי נר ביתו ונר חנוכה נר ביתו עדיף, משום שלום ביתו.

ובטעם הדבר דנר שבת גורם לשלום ביתו
א. ברש"י שבת כ"ג ע"ב ב' על הא דאמרין בגמ' משום שלום ביתו וז"ל והכי אמרינן לקמן כה"פ וזתנח משלום נפשי, זו הדלקת נר בשבת, שבני ביתו מצטערין לישב בחשך.

ב. במאירי שבת כ"ג ע"ב שהמצוה של הדלקת נרות שבת מסורה לה, ואם ידליק רק נר חנוכה ששייך לו יהא מחלוקת.

יש לחקור האם בזוג שעומדים להתגרש גם אומרים שנר שבת עדיף משום שלום ביתו או דילמא בכזה אופן לא שייך לומר שלום ביתו

מעדני אשר מזה דבגמ' לא מחלקים, וכן לא בפוסקים משמע שאף בכהאי גוונא אומרים שלום בית עדיף, מזה למידים שאף פעם אסור להתייבש ואף כשנראה שאין סיכוי שישתדד כל זמן צריכים עדיין להשקיע ולנסות להגיע לשלום בית.

מתוך דרשה לשבע ברכות לנכדו של הגה"צ חיים נוסנצוויג שליט"א מיוניאן סיטי שנערך ע"י ממלכת הצדקה העולמי דחסידי צאנז אחים לשמחה

בהשתתפות רב הארגון ידידינו הגאון הצדיק יוסף משה דב הלברשטאם שליט"א אב"ד צאנז נוא יארק - וראש ישיבת צאנז

אבא שאינו נמצא בבית בחנוכה

מי ידליק בבית להוציא את בני הבית האמא או הבן הגדול?

הנה קימ"ל בש"ע אור"ח סימן תרע"ה אשה מדלקת נר חנוכה, שחיבת בזה.

ובביאור הלכה סימן תרע"ה כתב דמן הדין יכולה להוציא אפילו בעלה, אבל ידוע מה שארז"ל ברכה כ' בן מבין לאביו ואשה מברכת לבעלה אבל אמרו חכמים תבא מארה לאדם שאשתו ובניו מברכין לו, ומה שאמר בגמ' שבת כ"ג ע"ב א' דקא מדליקי עלי בגו ביתאי, מפני שלא היה אז בביתו ועיקר החיוב מונח על הבית

יש לחקור אבא שאינו נמצא בבית בחנוכה מי עדיף שידליק בבית להוציא את בני הבית שאינם מדליקים בעצמם האם האמא או הבן הגדול בבית.

ושאלה זו היה נוגע לי למעשה לפני שנתיים הוזמנתי להיות הנואם הכבוד דינר לכולל המרכזי בציריך שוויץ ביום הראשון של חנוכה, ונסתפקתי בשאלה הנ"ל והתייעצתי עם הרבנים הגאונים שליט"א

הנה ידידינו הגאון רבי מרדכי ברנט שליט"א דומ"צ וראש הכולל קרית צאנז נתניה פסק לי דלכאורה עדיף שהאשה תדליק כיון שהוא שותפה בבית, ולא הבן.

אבל בהליכות שלמה על חנוכה פרק שלשה עשר בארחות הלכה 19 כתב בפירוש שהבן הגדול ידליק ולא האמא.

וכן שאלתי את אחי הגאון ישראל שוורץ שליט"א רב חסידי צאנז ביהר גבעה א' ודומ"צ שכונת גוש שמונים בירושלים **ופסק דעדיף שהבן הגדול ידליק:** ע"פ מה שכתב בשו"ת עולת שמואל סימן ק"ה דנשים אינם באותו דרגא של חיוב כמו אנשים, ומה שאמר ריב"ל שאף הן היו באותו נס לומר שהן טפילות וכמש"כ התוס' מגילה ד' ע"א דנשים רק טפילות, ולכן בנ"ח אינן בכלל המהדרין והיון רק טפילות לאנשים, וא"כ מסתבר שידליק מי שהוא בדרגא של בר חיובא יותר גדול, ולא רק כטפל, וכ"מ מדברי המשנ"ב

הנה שכתב וכשאין האיש בבית תדליק האשה דהוי בת חיובא ובברכה ולא ידליק קטן עכ"ל, ומשמע קצת דס"ל שאפילו אשה היודעת לברך מ"מ אם יש בן גדול שמדליק הגדול, ועכ"פ שאין עדיפות שתדליק דוקא היא, ועיין היטב טו"ז סימן תרע"ז סק"א בסופו, **וכן פסק לי ידידינו הגאון אריה פינק שליט"א** דומ"צ וראש כולל בעלזא בית שמש.

ידידינו הגאון רבי אברהם שטגליץ שליט"א חבר בד"ץ ביתר רוב חסידי צאנז גבעה ב' פסק לפי מה שכתב החתם סופר שבת כ"א עמוד ב' וז"ל **לדכן נשים לא מדליקים בזמננו נר חנוכה**, דבתחילה כשתקנו נר איש וביתו על פתח ביתו מבחוץ, ונמצאו בישראל מהדרין שיצאו לחוץ והדליקו בעצמם, נוסף על הדלקת של בעל הבית, אז לא נמצא שום אשה שתהיה מהמהדרים כי אין כבודה לצאת בחוץ ברשות הרבים לעתותי ערב ולהדליק בין האנשים, והשתא אף על גב שכולם מדליקין בפנים מ"מ מנהג הראשון לא זז ממקומו, א"כ מיסתבר שהבן ידליק ולא האמא ורק כשאין בן ידליק האמא.

ואחי הגאון מרדכי שוורץ שליט"א מו"ץ בבני ברק ואלעד ראש כולל וזניץ אלעד ומו"ס שו"ת לבושי מרדכי הלך לשאול שאלה הנ"ל להגאון המפורסם **רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א** ואמר בפשטות שהבן הגדול ידליק ולא האמא, דלא מצאנו ושמענו שהנשים המדליקות

גליון זה נודב ע"י ידידינו אחי היקר הגאון משה שוורץ שליט"א רב קהל חסידי קרית הרצוג - יו"ר מכון אור החיים לרגל שמחת אירוסיו בתו תחי' במו"ט עב"ג הבה"ח מנחם מנדל וזניצר נ"י מבחירי ישיבת מאור עינים בנו של הגאון יעקב דוד שליט"א וברכת מזל טוב לסבים הרבנים הגאונים ידידינו הגאון רבי חיים צבי שפירא שליט"א ראב"ד קהל מחזיקי הדת ידידינו הגאון רבי אשר וזניצר שליט"א משפיע רוחני ישיבת באבוב - וזניץ ידידינו הגאון רבי אליקים גרינצוויג שליט"א ראש כולל מחנובקא בעלזא ירושלים יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו הגאון חיים משה פראנק שליט"א ראש כולל זכרון אליעזר בירושלים לרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח המופלג בתויר"ש כמר אריה ליבוש הלוי נ"י עב"ג בת ידידינו הרב חיים מינצער שליט"א יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו גיסי היקר הגאון יעקב ישראל שמרלר שליט"א ר"מ בישיבת צאנז אלעד לרגל שמחת נישואי בנו ידידינו הבה"ח המופלג בתויר"ש מורנו נחמן דוד שמרלר נ"י מבחירי ישיבת צאנז נתניה עב"ג בת ידידינו הרב יעקב שמואל הומינר שליט"א בני ברק וברכת מזל טוב לחמיו הגאון בן ציון רייך שליט"א איש אמונים ויד ימינם של אדמו"רי בית צאנז ולאביו הרב החסיד יצחק שמרלר שליט"א מראשי קהילת צאנז חיפה יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

האם כשיש כבר מנורה בצד שמאל

יכול כבר להדליק בצד ימין כיון שכבר מסובב במצוות?

איתא בגמ' שבת כ"ב עמוד א' והיכא מנח ליה לנר חנוכה רב אחא בריה דרבא אמר מימין, רב שמואל מדפתי אמר משמאל, והילכתא משמאל, כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין.

וכן קימ"ל אור"ח סימן תרע"א ס"ק ז' צריך להניח נר חנוכה משמאל כדי שיהא מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל.

ובמשנה ברורה סימן תרע"א ס"ק ל"ג **כתב דטעם הדבר**: דנר חנוכה משמאל כדי שיהיה מסובב במצוה.

יש לחקור באופן שיש כבר מנורה בצד שמאל שאחד כבר הדליק בצד שמאל האם זה שאב להדליק אחריו יכול להדליק בצד ימין כיון דכבר מסובב במצוות או דילמא אין חילוק

הנה בהליכות שלמה חנוכה פרק י"ד ס"ק ג' כתב המדליק בפתח שיש בו מזוזה יניח הנר בשמאל אף אם הדליק כבר חבירו שם נר חנוכה, ואע"פ דבלאו הכי הריהו כבר מסובב במצוות, מ"מ לא אמרינן דבכאי גוונא חזרות ימין להיות עדיפא דלא פלגינן בתקנת חכמים, וה"ה איפכא שהמדליק בפתח שאין בו מזוזה יניחנו בימין גם אם כבר דולקים שם כבר נרות חנוכה.

ובש"ת מנחת יצחק חלק י' סימן נ"ב נשאל כשמדליק בדלת היוצא למרפסת מבפנים, ואיכא פרסומי גיסא גם לבני רה"ר, והדרך להניח שולחן לפני הדלת ועליהם הנרות, כך שבשעת ההדלקה אין יוצאים מדלת זו, האם יש להדליק בצד ימין או בצד שמאל, דבאופן הנ"ל כיון דאינו יוצא מפתח זו לא שייך הטעם "שיהא מסובב במצוות".

ומסיק: דזה ברור שאף בכגון דא, צריכים להדליק בצד שמאל בהצד שכנגד המזוזה.

מדוע חייבים לומר הלל בחנוכה

הרי עצם הדלקת הנרות זה ההלל?

איתא בגמ' ערכין י' ע"א שמונה עשר ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל, שמונה ימי החג, ושמונה ימי חנוכה וכו'.

יש להקשות: מדוע יש חיוב לומר הלל בחנוכה, מאי שנא מהא דאיתא בגמ' מגילה י"ד ע"א שלשה טעמים, מדוע אין אומרים הלל בפורים, ואחד מן הטעמים משום דקריאת המגילה זו היללא, א"כ שבחנוכה גם לא יצטרכו לומר הלל שעצם הדלקת הנרות זה הלל, כך מקשה בשו"ת בבתי כהונה חלק ב' בית ועד הלכות חנוכה ע"מ י"ג.

איכא כמה תרוצים

א. הלל דחנוכה ניתקן על נס הנצחון, כך תירץ בשו"ת בבתי כהונה חלק ב' בית ועד הלכות חנוכה ע"מ י"ג.

ובספר ירח למועדים על חנוכה סימן י' ע"מ ק"ל הסביר את כוונתו לתרץ דהלל דחנוכה ניתקן על נס הניצחון וההצלה, ומצות הדלקת נרות ניתקנה לפרסם הנס של פך השמן ולא שייך לומר הדלקתה זו הילולא, אלא ניסים חלוקים הם, ולא דמי לפורים דנס אחד הוא.

ובספר ירח למועדים העיר: דתירוצו זה לא שייך אלא אם נאמר דהלל של נס חנוכה ניתקן על ניצחון המלחמה

ב. ע"פ מה שכתב בראש יוסף סימן תרצ"ג לר"י אישקאפה, וכן בספר מדרש אליהו על מגילת אסתר לבעל שבט מוסר הקטע אחרון לתרץ מדוע בליל פסח צריך לומר ההלל ולא אמרינן קריאתה של ההגדה זו ההלל, ותרצו דבשלמא במגילה היא עצמה סיפור הענין והנס הנעשה, אבל בקריאת ההגדה אין כל כך בפירוש הענין כדי שנאמר היא ההלל, לפי הנ"ל אתי שפיר גם בהדלקת נר חנוכה אין הדבר מפורש להדיא לכן צריך לומר הלל, מעדני אשר, ועיין במעדני אשר חוה הפסח שנת תשע"ח שהארכתי לתרץ בעוד כמה אופנים מדוע צריך לומר הלל בפסח ולא אמרינן קריאת ההגדה זו ההלל.

האם הוראה מקום שנעשה נס לרבו מברך שעשה ניסים

הנה הטור אור"ח סימן ר"ח פסק דעל נס של של רבו

צריך לברך שעשה ניסים, ומביא ראיה מגמ' ירושלמי.

והבית יוסף שם הקשה עליו שסתם וכתב שצריך לברך על נס של רבו ומשמע דבכל מי שהוא רבו מברך על נסו, והירושלמי שמביא אינו אומר שיברך אלא על נסי אדם מסויים אבל אם אינו מסויים אף על פי שהוא רבו משמע שאין מברך על נסיו.

ומתיר: דאדם מסויים אף על פי שלא למד ממנו הוא חשוב כרבו, וכיון דאשמועינן דמברך על נסו ממילא משמע דכל רב שלמד ממנו מברך על נסו, חזינן מדברי הראשונים שבמקום שנעשה נס לרבו צריך לברך ובפרט כשרבו אדם מסויים, ואפשר כשאנו עומדים בישיבה הקדושה בירושלים כי מציון תצא תורה, זה נחשב מקום שנעשה לו נס לרבו דאם לא יום ההצלה לא היה לנו את הישיבה הקדושה המעמידה תלמידים בדרך התורה והיראה כשאיפת רבינו זצוק"ל, בודאי צריכים להודות ולשמוח ביום זה.

מתוך דרשה בישיבת סאטמאר ירושלים
ביום ההצלה של הרה"ק מסאטמר זצוק"ל

מדוע בעל הניסים בחנוכה מזכירים מי היה האבא של מתתיהו

ובפורים אין מזכירים מי היה האבא של מרדכי?

הנה בנוסח על הניסים בחנוכה שתיקנו לנו אנשי הכנסת הגדולה אומרים "בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו" כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך.

יש להקשות: מדוע בחנוכה מזכירים מי היה האבא של מתתיהו, ובפורים אין מזכירים מי היה האבא של מרדכי הצדיק, כך מקשה בפרי צדיק חנוכה אות י"ד, אות כ"ה.

איכא כמה תרוצים

א. ע"פ מה דכתב בבוציא דנהורא להרה"ק מוהר"ב ממעזיבזו ז"ע מובא בשו"ת דברי יציב אורח חיים סימן רפ"ב דיוחנן זה הוא יוחנן כהן גדול דאיתא בגמ' ברכות כ"ח ע"מ א' ששימש פ' שנה ולבסוף נעשה צדוקי, ולמה מזכירין את הצדוקי בחנוכה מפני שתיקונו היה בנס חנוכה, שתשובה הוא באותו מקום יומא פ"ו ע"ב והצדוקים דורשים כי בענן אראה על הכפרת שיתקן הקטרת מבחוץ ויכניס יומא י"ג ע"א ולכן תיקונו היה באותו מקום ע"י בניו בנס חנוכה בחצרות ביהמ"ק, וזוה מפרש המשנה ב"ק ס"ב ע"ב הניח חנוני נרו מבחוץ, חנוני אותיות יוחנן, חנוני חייב, היינו כדרש הצדוקים שיתקן מבחוץ, ר' יהודה אומר בנר חנוכה פסור, היינו שתיקונו בנר חנוכה שפוטרו מהעונש, וכן כתב בבני יששכר וז"ל והנה יוחנן כה"ג שימש פ' שנים ולבסוף וכו', הנה להיות שאע"פ כן היה צדיק גמור והיה שגיאה לפי שעה, עיין בכהאר"ל שהדבר הזה לא מוחמת איזה ענין במסירות הנפש בנפ"א, הנה תתבונן שהיה זה רק ענין משגה לגדול וקדוש כמוהו ע"כ הנה בא מתתיהו בנו ותקן מצוה בתושבע"פ וכו' וזה נעשה תיקון גדול בהפגם לא יגרע מצדיק עינו, וברא מזכה אבא, ע"כ, לפי הנ"ל אתי שפיר מדוע רק כאן אומרים מי היה אביו משום שבא לתקן את פגם אביו, מעדני אשר.

ובהנהגות מגדל דוד על הבוציא דנהורא באות כ"ד **תמה דלא יתכן דהוא אותו יוחנן עפ"י סדר הזמנים** המובא ביוסיפון פכ"ט ופ"ג אך בתשב"ץ ח"ג ס"ח קל"ה מביא בפירוש דהוא אותו יוחנן.

ב. דהיוונים עיקר מה שרצו לעקור זה מנהג אבות וזה מה דאיתא במדרש רבה בראשית פרשה ב' "וחושך זה גלות יון" שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, שהיתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל, דיש להקשות מדוע רצו היוונים שיכתבו על קרן השור, וכי הדרך לכתוב על קרן השור, אלא דהם נלחמו בעיקר על המנהגים ועל מסורת אבות, וזה היה כוונת היוונים במה דאמרו כתוב לכם על קרן השור, דכמו שקרן השור זה לא דבר שצריך לחיות של השור, דאפשר לעקרו והשור ישאר בחיים דזה רק תוספת בעלמא, א"כ כתבו לכם על כאלו דברים שאין לזה עיקר המנהגים והמסורת אבות, ולפי הנ"ל אתי שפיר מדוע הזכירו בימי מתתיהו בן יוחנן להורות דעיקר הצלחתם של מתתיהו שכל פעם הלך בדרך אביו יוחנן כהן גדול לפי הני שיטות שהוא היה צדיק, וזה לא אותו שנעשה צדוקי, מעדני אשר.

ובמהרש"ג על המועדים ראיתי עוד קושיא נפלאה מדוע בפורים מזכירים המקום שנעשה בו הנס בימי מרדכי ואסתר "בשושן הבירה" ומדוע בחנוכה אין מזכירים את המקום שנעשה בו הנס

מדוע נר חנוכה מצוותה פחות מעשרה טפחים?

הרי מבווא בגמ' שאין השכינה יורד פחות מעשרה טפחים?

הנה בספר זכרון זאת להקדוש מלובלין בפרשת מקץ ד"ה במדרש חזית כתב דטעם הדבר דנר חנוכה למטה מעשרה, דהוא להמשיך השכינה אף למטה מעשרה, שלא ירדה השכינה מעולם למטה מעשרה סוכה ה' א' אבל בחנוכה רוצים למשוך האור גם למטה מעשרה, כדי לחנך אותם שאינם טובים שיהיו הכל טובים, ובשביל זה נקרא נר חנוכה, וכן מבאר פתח

וכן באמרי פנחס על חנוכה **מובא דהקשה הרב הקדוש ר' פנחס מקאריץ ז"ל למה כל הניסים טובים חלים בעת מלוי הלבנה, ואילו חנוכה הוא בסוף החודש, וגם למה מצוה להניח נרות חנוכה למטה מעשרה טפחים ולמה מצוה להניחם ברשות הרבים, ולמה זמנה עד שתכלה רגל מן השוק.**

ותירץ: שקודם נס חנוכה היתה כביכול ירידה גדולה לשכינה, שנכנסו גויים להיכל, ולכן היה צריך לרדת משמים אור גדול שיאיר אפילו במקומות הנמוכים. ולכן חנוכה הוא בסוף חודש ודוקא למטה מעשרה טפחים כי "לעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה" ודווקא ברשות הרבים, במקום הקליפות, ודווקא בלילה שהוא זמן התגברות המזיקים והאור מגיע אפילו לבחינת רגליים

והחידושי הר"מ ז"ע אמר הטעם: דהנה הרמב"ם כתב בהלכות תשובה שהתשובה הוא עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלה עוד והוא דבר חמור מאוד וחסו חז"ל מאוד על נשמת ישראל לכל ירח ממנו נידח לכן תקנו מצות נר חנוכה למטה מעשרה שגם הגרועים והשפלים המושלכים ארצה יזרח בהן אור שיכלול לשוב לפני השכינה בתשובה שלימה ואמר הגם שכתב הרמב"ם ז"ל שצריך עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישיב לכסלו מ"מ נראה דהיינו דוקא מדאורייתא אבל מדרבנן אף שאפשר שעדיין ישיב לכסלו מ"מ מועיל התשובה כמו בשינוי לענין קנין דחזינן דמדאורייתא אינו קונה אלא שינוי דלא הדר ושינוי דהדר לא חשיב שינוי ומדרבנן אף שינוי דהדר חשיב שינוי מועיל וה"ה לענין תשובה.

חשוב כהלכה

מדור זה נדבג ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי ויסקינד הגר שליט"א - מנהגן

חשיב כהלכה שנינו וידיעת ההלכה | כל ההלכות הם מעשים וחשונה ברורה

שאלות בעניני חנוכה

[א] הוצאות מצוה. יל"ע השוכר בית (או הקונה כשא"א לו לשכור) כדי שיהיה חייב להדליק נר חנוכה (וכמדויק ברמב"ם שבלא בית הוא פטור), האם זה בכלל הוצאות מצוה שאינן מן החשבון?

[ב] חידה. מי ומתי צריך להדליק ביום השמיני רק נר אחד?

[ג] מותר השמן לנר הידור. מבואר בשאלות דרב אחאי (וישלח שאלתא כ"ו), שגר שכבה באחד מן הימים, מוסיף עליו ביום הבא ומדליקו. אבל אם נשאר ביום השמיני, עושה לו מדורה ושורפו. ויש לעיין כאשר מוסיף למחר ומדליק, האם יכול לקחת ממותר השמן של הנר הראשון של אתמול, ולהדליק ממנו את הנר של המחרון של היום, או לאו. (ולגבי מדליקין מנר לנר, מבואר ברמב"ם סי' תרע"ד דאין מדליקין נר הידור מהנר העיקרי, וא"כ יש לדון שכשם שאין מדליקין מנר עיקרי לנר ההידור, כך אין מדליקין בשמן שנשאר מנר העיקרי את נר ההידור של מחר)?

[ד] מסובב במצוות יותר מפרסומי ניסא. הנה הדין כשאין מזוזה, מדליק בימיו דכל מידי דמצוה ימין עדיף ועוד דאיכא פרסומי ניסא טפי שהכל פוגין לצד ימין כ"כ המש"ב וצ"ע א"כ למה כשיש מזוזה מדליק בשמאל, הרי לכאורה ענין הפרסומי ניסא הוא צ"ל עדיף ממעלת המסובב במצוות?

[ה] דברי המאירי במיעט בכרים ונסתות. זה לשון המאירי סוכה ד א היתה גבוהה מכ' ומיעטה בכרים ונסתות, אפילו ביטלם בפירוש לכל שבעה אינו מיעוט, שבתלה דעתו אצל כל אדם, שאין דעתם להניח כרים ונסתות בקרקע שבעה ימים מחשש הפסד ממון, והרי הגשמים מצויים לבא ומפסידים. ולא מחמת הפסד הבא מחמת הגשמים לבד, עד שנדקדק בנר חנוכה שהיא בתוך הבית ואין שם חשש גשמים שיהא מיעוט. שאף מחמת המדרס והפסד לחות הקרקע אדם נמנע בכך, ואף בכרים פחותים שדרכן של בני אדם לבטלן בשיעור לשם, מ"מ לא נתנו חכמים דבריהם לשיעורין, וצ"ב, דלכאורה בנר חנוכה אין צריך לדון ביטול כלל, דטעמא דנ"ח שהניחה למעלה מכ' אמה פסולה משום שאין בה היכר לפרסומי ניסא, וזו שיש לה היכר ע"י המיעוט בכרים ונסתות מה לי סופו ליטול מה לי אין סופו ליטול. הרי התפרסם הנס. וצריך עיון גדול!

[ו] הדליק בכבתה האם יש בזה קדושה. הנה להלכה נפסק בשו"ע תרע"ב ב' שכבתה אינו זקוק לה, אמנם ברמב"ם כבר מבואר שיש מושג של להחמיר ולהדליק עוד פעם, ועי' במשנ"ב שם שכתב שכן ראוי וכ"כ בשערי תשובה שם, רק אינו מברך כמבואר ברמב"ם, ומה שיש לעיין אם כשהדליק יש לזה קדושת נר חנוכה לגבי זה שאסור להשתמש בה או שבעצם למ"ד כבתה אין זקוק לה אין משמעות למה שהדליק אח"כ וזה רק ענין בעלמא, ועי' בערוך השולחן שכתב דלא גרע מהידור, וצ"ב מנין לו זאת?

[ז] עיקר המצוה בהכנת השמן. ידועה קושית הראשונים פסחים ז' ב' למה מברכין 'להדליק' נר חנוכה, הרי נר חנוכה ישנו בשליחות, ולפי הכלל הנקוט בידנו, מצוה שישנה בשליחות, מברכין 'על הדלקת' ורבינו דוד בחידושו כתב וז"ל וי"ל שמצות נ"ח ודאי אינה ע"י שליח, שאם קנה אדם פתילות ושמן והדליק בשביל חבריו ודאי לא עשה כלום, ואינו ראוי לברך כלל אלא כמי שהניח תפילין ונתעטף בציצית בשביל חבריו, אבל אחר שהכין בעה"ב בביתו השמן והפתילות, יכול אחר שיברך במקומו והוא שומע ויוצא ידי ברכה, שהברכה על עיקר ההדלקה היא, ר"ל התקנת השמן והפתילות, שהדלקה בשמן ופתילות של חבריו אינה כלום ומעטה כשה מדליק ומברך להוציא לזה שהוא שומע הוא עושה שאף בתפילין וציצית כך הוא הדין שיעשה הוא המצוה וחבירו יברך לו להוציא ידי ברכה, ודבריו צ"ב שנראה מדבריו חידוש עצום שעיקר ענין ההדלקה הוא הכנת השמן והפתילות והוא חידוש מופלא, הייתכן?

קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 (חודש הפעילות לאחר תקופה שלא עבד לאחרונה) או במייל meir.s1000@gmail.com [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0573154010] נא לציין שם וטלפון על התשובות. כמ"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו.

האם יש חיוב לחנך קטנים שידליקו בשמן זית?

קימ"ל אור"ח סימן תרע"ג כל השמנים כשרים לנר חנוכה, ומיהו שמן זית מצוה מן המובחר.

איכא כמה טעמים מדוע שמן זית מצוה מן המובחר
א. ע"פ מה דאמרין בגמ' שבת כ"ג ע"א אמר אביי מריש הוה מהדר מר אמשחא דשומשמי, אמר האי משך נהורא טפי, כיון דשמע לה להא דרבי יהושע דכל השמנים כולן יפין לנר ושמן זית מצוה מן המובחר, מהדר אשמן זית דצלול נהורי טפי.

ב. זכר לשמן של נס דבבית המקדש הדליקו במנורה עם שמן זית, לכן בנר חנוכה שהוא זכר לנס עדיף להדליק בשמן זית, כך כתב המאירי שבת כ"א ע"א ד"ה ממה וכן בכל בו סימן מ"ד, וכן בארחות חיים הלכות חנוכה אות ז', וכן בשו"ת מהרי"א ברונא סימן ל"ט, וכן בלבוש אור"ח סימן תרע"ג ס"ק ב', וכן בחיי אדם כולל קנ"ד ס"ק ח', וכן בקיצור ש"ע סימן קל"ט סעיף ד' **אבל בשו"ת בנין עולם חלק א' סימן ל"ד תמה על זה דבגמ' איתא טעם אחר משום דיותר צלול.**

ג. ע"פ מה דאמרין בעל הניסים שהיונים רצו להשכים תורתך, לכן יש ענין להדליק בשמן זית, ע"פ מה דאמרין בגמ' הוריות י"ג ע"ב דשמן זית גורם לזכרון, כך כתב בבן איש חי.

יש לחקור קטן שהגיע לחינוך שחייב להדליק מדין חינוך האם גם חייב להדליק בשמן זית או דילמא כיון דלא הויא אלא הידור מצוה אין חיוב לחנכו בהידור מצוה

הנה בשו"ת משנה הלכות חלק ט"ו סימן ר"ג ד"ה ז' נשאל בענין חיוב לחנך הבנים אי יש מצוה גם לחנכם בהידור מצוה, ולפענ"ד כבר הארכתי דיש שני מיני הידור יש הידור בעצם ובגוף המצוה כגון אתרוג הדר שהוא בגוף המצוה שיהי' מהודר יותר ויש הידור מחוץ למצוה כגון להדליק שתי נרות למהדרין מן המהדרין וכן עד לשמונה, והנה בסתם מצות הידור קי"ל דאין דין חינוך על קטן, עיין מגן אברהם סימן תרע"ז סק"ח ובמחצית השקל שם, וכן בפרי מגדים בפסבקות זה סימן תרע"א דבמהדרין לא שייך חינוך כלל, ובש"ע שם מבואר דקטן חייב להדליק ולכן בעצם הידור שיהי' שמן זית יפה מהודר אינו חייב ללמדו אבל להוסיף נר חייב ללמדו.

האם משום שלום בית

מותר לאחר או לבטל כמה הלכות בהדלקת נר חנוכה?

איתא בגמ' שבת כ"ג ע"מ ב' נר חנוכה ונר ביתו, נר ביתו עדיף משום שלום ביתו, ומבואר שמבטלים את כל הנר חנוכה בשביל שלום ביתו

יש לחקור האם מותר לאחר זמן ההדלקה בביתו בשביל אשתו או דילמא אסור

הנה בספר פניני חנוכה מובא בספר החדש חידושי המועדים ע"מ רצ"ו מביא ששאל למרן הגריש"א זצ"ל לגבי מי שאשתו חוזרת מהעבודה רק בשבע בערב ומבקשת ממנו שימתין לה עד שתחזור האם משום שלום בית יעכב הדלקתו, ומרן הגריש"א השיב וזי' אם תבקש ממנו שימתין עד עלות השחר ימתין, היינו דסבר שאין להתחשב בבקשת אשתו ולהמתין ולהפסיד את עיקר המצוה.

ובהערות שם העיר: הרי קימ"ל שבת כ"ג ע"מ ב' נר שבת ונר חנוכה, נר שבת עדיף משום שלום בית, הרי שמשום שלום בית מבטלים לגמרי נר חנוכה וכל שכן לאחר ההדלקה.

ומתיר: דדווקא נר שבת שהוא עצמו מצוה קודם לנר חנוכה, אבל בקשת או הקפדת האשה לא תדחה מצות הדלקת נר חנוכה, וכן אם אמו תבקש ממנו להמתין לה אין לו להמתין כדין המבואר בש"ע יור"ד סימן ר"מ ס"ק ט"ו אמר לו לעבור על דברי תורה שאין צריך לשמוע בקולה.

אבל בספר נר חנוכה פרק ב' הערה ח' הביא שהגר"ח קנייבסקי זצ"ל סיפר מעשה עם הגר"י חיים זוננפלד זצ"ל שאשתו הרבנית לא היתה בזמן ההדלקה, והוא היה מדליק תמיד בזמן השקיעה כמו הגר"א והוא חיכה לה בערך שעה, ואמרו לו הרי הזמן עובר והרבה פוסקים סבירא שאסור לאחר, והוא ענה להם שכתוב בגמ' שבת כ"ג ע"מ ב' נר חנוכה ונר ביתו, נר ביתו עדיף משום שלום ביתו, ומבואר שמבטלים את כל הנר חנוכה בשביל שלום ביתו כל שכן שמתור להתאחר בשביל שלום ביתו.

במה זכה התנא רבי אליעזר שהתחילו את הש"ס עמו אף שמבואר בגמ' ברכות י"ט ב"מ ג"ס שהכניסו אותו לחרם

הנה הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל הקשה מדוע זכה התנא רבי אליעזר להיות התנא הראשון בש"ס כמבואר במשנה ברכות ב' ע"מ א' מאימתי קורין את שמע בערבין, משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן עד סוף האשמורה הראשונה, דברי רבי אליעזר, הרי מבואר בגמ' ברכות י"ט ב"מ ג"ס שרבי אליעזר היה בחרם ולכן נקרא רבי אליעזר שמותי עיין תוס' שבת ק"ל, נדה ז' ע"מ ב'

ומתיר: כיון שאיתא בגמ' סוכה כ"ח ע"מ א' שרבי אליעזר מעולם לא הקדימו אדם בבית מדרש, בא ללמדנו מי שמקדים את הקב"ה ראשון הוא יקבל שכר להיות ראשון, אע"פ שהיה בחרם ראשון בכל מקום ואיתו מתחילים הש"ס.

מתוך דרשה ביישיבת גור תפארת משה בצאלא ירושלים
לבחורים בני עלייה המשקמים לפנות בוקר מידי יום

חכתבים למערכת

איך סמכו חשבטים לחרוג את יוסף ולעשות תשובה חרי האומר אחטא ואשוב לא מחגי תשובה

מה שהקשתם על מה שכתבו באור החיים הקדוש בפרשת וישב על הפסוק לוי ונתנה ללי ואמרנו אויל שרמזו בדבריהם שיש תשובה לבסוף, ואין כל דבר שעומד בפני התשובה, והוא אומר "ועתה" והנהגה ו"ל ביד כ"א ואין ועתה אלא תשובה, דקשה הרי קימ"ל יומא פיה לים ב"ס האומר אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה, א"כ האיך יתכן דהשבטים סמכו על זה.

הרה"ג אריה סטייבר שליט"א מבוולטימור

נראה לתרץ, שיש לפרש המשנה וימא ע"פ מש"כ בספר תניא אינית התשובה פיה"ל וד"ל, אין מספיקין דייקא, אבל אם דחק ונתחזק ונתגבר על צירו ועשה תשובה מקבילין תשובתו, ולפי זה, יש לפרש, שהשבטים ידעו שהם צריכים להתגבר על יצרם, וידעו שבעתיד יעשו תשובה שלימה ע"י התגברות על יצרם, לכן הם רצו להרוג את יוסף והיה להם בטחון על התשובה שיעשו לעתיד לפי זה, אחטא ואשוב אינו עיכוב במעשה התשובה, אלא שקשה יותר לעשות תשובה אם אומר זה, וגם חשבתני שיש כעין זה בדברי הרמב"ם הלכות תשובה דיש פ"ה ה"א פסק הרמב"ם שהאומר אחטא ואשוב בכלל הדברים המעכבין את התשובה, ובסוף פ"ד ה"ו כתב וד"ל כל אלו הדברים וכיוצא בהן, אף על פי שמעכבין את התשובה, אין מונעין אותה, אלא אם עשה אדם תשובה מהן, הרי זה בעל תשובה, נראה מזה, דאפי' לפי הרמב"ם שחשבת עיכוב בתשובה, אינו מונע התשובה, ואפי' לאחר שאדם אומר זה, עדיין יכול לעשות תשובה.

הרה"ג רבי יצחק יעקב גוטליב שליט"א מח"ס 'עקבות יצחק'

נראה לי כפשוטו, דלפי מה שהיה נראה להם עכשיו איך החליטו שכך הדין לעשות עם יוסף. אך מ"מ חששו דאולי לאחמ"כ יתגבר להם אחרות, ולפי זה אמרו דאז היה עישר תשובה.

האם לכל אדם מלווין אותו כל יום מלאכים או רק לראש שמים

מה שהבאתם מהבית ויוסף בשם האבודרהם שאין לומר התכבדו מכובדיהן ירא שמים וחסידים שהשיכנה שורה עליהן, ובמור וקציעה תלויעב"ן שותם לפני צה"ל נכנסה ואתה התכבדו מכובדיהם.

הרה"ג נפתלי סטור שליט"א מאנסי בית המדרש צאנז שפע חיים

נראה לענ"ד לתרץ דברי האבודרהם, דאין כוונתו שרק לחסיד יורא שמים מלווים שני מלאכים, דבדוודא כל אדם מלווין לו מלאכים, כמבואר בגמ', אלא דבאינו חסיד יורא שמים מיחזי כיוהרא כשמדבר עם המלאכים, כאילו שיש לו שני ושיח עם מלאכי מעלה משרתי עליון.

הרה"ג צבי אהרן דבדובינץ שליט"א ירושלים

נראה להעיר, ודורכני שהרה"ק הישועות משה זצוק"ל בא לבקר את הרה"ק המנחת נבחק זצוק"ל לא את המנובעת לבגאי שלו לפני שרצה לכתוב הסכא ואמר התכבדו מכובדיהם.

הרה"ג אלימלך ברגר נ"י מבחיצי ישיבת קרית צאנז נהתיח

נראה להעיר, בדערקו השולחן אורח חיים סימן ו' סעיף ב' כתב דעכשיו לא נהגנו לאומרו דדוק חסידים הראשונים שמחשבתם היהת מיתה בדוקה בה' ועליהם נאמר תהליב צ"א יוסב בסתר עליון בצל שדי יתלונן והיו מרגישים בקדושת של המליים אותם היה נאה להמר כן אבל אנחנו אם כי רדאי שגם לנו יש ענין הלויות המלאכים כמבואר מדברי חד"ל שבהבאנו אין אנו מרגישים כלל הוה אמירה זו לנאווה וגורל לבב ומיחזי כיוהרא ובדואר האיש הקדוש היושב על התורה בקדושה וטהרה צריך לאומרה אבל לא כן אנהנו סתם בני אדם וכן עיקר וכן המנהג.

איך ניוזם יוסף כשהלך בשליחות אביו לראות שלום אחיו חרי שלוחי מצוה אינם ניוזקים

מה שהקשתם בשם האור החיים הקדוש ועוד איך ניוזם יוסף כשהלך בשליחות אביו לראות שלום אחיו חרי שלוחי מצוה אינם ניוזקים, ותוצתם בארבע אופנים.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

מה שתוצתם כיון דאחי יוסף שגאו אותו הואו שיכי היזקא, ובשיכי היזקא אמרין בגמ' דאף שלוחי מצוה ניוזיקין, נראה להעיר שהאזה"ק פרשה ל"ז פס' ד"ד שהבאתם אומר שכאן אינו שיכי היזקא וד"ל שאחיים לא היה רוצה שיכי היזקא, כי לא יעלה עד דעת יעקב שכל כן נשאוהו בגדר שלא יעיל מידם שליחות מצוה.

הגאון מתתניהו ישראל הורוויטץ שליט"א לייקווד מחבר ספר 'אוצרות חיים' על מסנת בריכות ראש כולל בעיית דיל
נראה להעיר, דהמקנה בקידושין דף ט"ט תירץ שכיין שהיה מקום סכנה שיעד שאחיו שונאים אותו, לא היה לו לשמוע לאביו דאסור להכנס לסכנה, ונמצא שאינו שלוח מצוה בכלל. והאלישך הקדוש תירץ דשלוחי מצוה אין ניוזיקין מהיזק ביד שמים, אבל הוא ניוק מהיזק של בעל בחירה.

האם גל היושואין אצל בנות קודם משל בנים כמו גל הכר מצוה

מה שדנתם בהא דבת נעשית גדולה בגיל ב"ב שנים דהיינו קודם לזכרים שנעשים גדולים רק בגיל ג' שנים.

הגאון רבי יחזקאל אהרן שוורץ שליט"א רב קהל חסידיי חר יונה ומוצ"ב במעבר ב"ב
חזרו לעילוי נשמת אבי הנה"צ חיים יעקב מנחם בן חרב עזריאל ז"ל

נראה להעיר, דיש לזון מענין לענין בהא דקדמ"ל דבן ב"ל לחופה האם נימא דבנות מפני שהם מבגרות קודם זא הם זמן מן המענין שלהם הוא קודם ל"ח שנים, ובפרט דאדם גדול מהטעמים שבהם דוכרים אין נשואין נשים מיד בגיל מצוות וממתינים עד ל"ח שנים לא שייך בקניביות או דלמא זמנא לענין נישואין הוא בגמ' ב"ב ל"ח שנים וכמו בזכרים ומצאתי בשו"ת רב פלע"ל ב"ב ב'מגוונות התקרא סוד ישרא"ס א' שאלה א' שדן בזה והביא שבעיר בגדד הסכימו שלא להשיאנה פחות מ"ג שנים והביא שיש אומרים שלא ישאנה פחות מ"ד שנים ולפ"ז מבואר שגם לענין זמן נישואין שלהם הם קודמים בזכרים, אולם יש לדחות דלכתחילה מודה הבן איש וחי' ודאין נישואם הוא בבן ב"ל שנים אצל נקיבות וכמו בזכר אלא שיש דן הבן איש חי' ממתי יוצאת מכלל קטנה שיה' איסור שלא להשיאנה ובהו הביא שיש אומרים דעד ג' ח' נחשת לקטנה לענין נישואין ויש אומרים עד ט"ז דהיינו דס"ל דלענין איסור נישואין בקטנה היה גדר אחר מבשלמא אצל שבבן איש חי שם הביאו שיש משיאים אותם גם קודם ב"ב שנים ועיי' שם עוד משה הביא בענין זה מהחיד"א שסגם מבן ג' ח' שנים וצ"ע

מדוע לא נכתב בתורה מפורש זמן כניסת חיוב האדם אל המצוות דהיינו בן ג' שנה

מה שהקשתם מדוע לא נכתב בתורה מפורש זמן כניסת חיוב האדם אל המצוות דהיינו בן ג' שנה, ותוצתם בכמה אופנים.

הרה"ג שמעון אריאל הכהן שוורץ שליט"א בני ברק

נראה לתרץ ע"פ מ"ש ה"ח' החסיד ז"ל בפרשת וישב הביאו המושב וקנים בפסוק ויהי ער בנור ויהיה וגו' דכך הוא דיני שמים שנים שנים דין את האדם אלא לפי חמתו, אם חמתו עולה כשל עשירין אז עניש. ומזה הטעם רצה עלי להעניש את שמואל הרמתי בעבור שהורה הלכה בפניו ואע"פ שלא היה כ"א בן שתי שנים. ולכן גבי ער ואונן אע"פ שהיו קטנים בני ח' שנים או ט' הואיל והיו רואים להוליד כגדולים משוה להו', שהיה"ל לא תנפרס בתורה זמן קטנים המצוות, דאע"ל בדעלמא קטנים מטרורים מן המצוות עד חיותם בני ג' ח' שנים שאין בהם דעת קיין ויש עיקרן מ"מ כיון דיש קטנים דיש להם חכמה כשל עשירים כגון שמואל וכיוצא והם נידונים לפי חמתו וכן נענישם כגדולים שיש להם דעת, לכן לא מירשה לנו התורה זמן כניסת חיוב המצוות והואיל שיש קטנים שהם נענשים בקטנותם על חיוב המצוות.

איך היה מותר ליעקב לשלוח בחמות נסות לעשיו חרי אסור לתת בחמה גסה לנוי

מה שהקשתם בשם אחרונים איך היה מותר ליעקב לשלוח בחמות נסות לעשו, הרי יעקב קיים את כל התורה כמו שאמר ותיר"ו מצות שמירת, והרי קימ"ל עיי' עיי' ב"ב אין מוכרין בהמה גסה לנכרי וזה"ה דאין נותנין א"כ מדוע יעקב לא נזהר בהאי הלכה, ותוצתם בששה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קחת גראס שליט"א
חבר הבד"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה ישיבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סוראה, קנין תורה פסגות ירושלים (כדורו)

נראה לתרץ, והטעם דאסור שמה לא תרצה לילך ושמעיה קוילה וכי' ונראה דזה שייך רק במכירה שהקונה רוצה לקנות בהמה ולא תרצה לילך ואז יצעק עליה שתוצה לילך, אבל במתנה זה לא שייך דהא אינו מחויב ליתן, ואם לא תרצה לילך אין לו התחייבות ליתן, עוד נראה דעיי' בשבט מוסר דיעקב אבינו שלח רק בהמות שרצו לילך מעצמם לעשיו, וזהו מן הבאה בידו, שהלכו מעצמם לילך לעשיו, וא"כ לא שייך הטעם שמה לא תרצה לילך, ואם לא תרצה לילך סימן שלא תלך לעשיו אפילו אם יצעק עליה.

הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א רב קהילת צאנז ביתר, דומ"ץ שכונת גוש שמונים, מרכז ההוראה, שערי חוראה, ור"מ בישיב"ג תורת שלמה וזועה"ל ירושלים

[ועתה זו לעילוי נשמת אבי הנה"צ חיים יעקב מנחם בן חרב עזריאל ז"ל]

נראה לענ"ד להעיר לפמ"ש"כ במ"א סימן רס"ו סק"ב בדין מי שהיה בא בדרך וקדש עליו היום וכי' נותן כיסו לעכ"ם, וכתב המג"א ואם הוא משא כבד ל"ל דיתן החמור לעכ"ם, וחזינן דשרי לתת במתנה, וי"ל דלטעמא דסוגיין שרי במתנה, ולפ"ז א"ש גם באברהם דכתיב ויקח צאן ובקר ויתן לאבימלך, וקשה הא אין מוכרין בהמה גסה ליתן לנכרי, ולפ"ז המג"א א"ש בדמתת שרי אולם ראיתי בחת"ס שבח קב"י ע"א דגדרך לומר במשנתינו דלא תנן דיתנו לעכ"ם שלא שייך עצה זו שכתב המג"א שיתנו במתנה לעכ"ם, משום דאסרו למכור בהמה גסה לנכרים, ששא"כ אכן נהגיון היתר שייך עיי' ויהי' סימן קטא ס"ד שפיר כתב מ"א, אבל מתנה גמורה לא היה היתר בידו אי לא שאסור למכור בהמה גסה לנוי.

הגאון מגלילא הכהן דבדובינץ שליט"א מו"צ ברחובות מח"ס 'גם אני אחד' ופרדס יוסף החדש' על המועדים.

נראה להעיר, שיתכן ויעקב ידע שעשו לא עובד את האדמה עם הבהמות, אלא שוחט אותם ובלב"ו. וכל"שולחן ערוך" ויהה דהס' סנה' דאם סעיף ב' מבואר, שאם הישראל המוכר יודע שהגוי קונה את הבהמות לשחיטה, אין איסור למכור לו בהמה גסה. ולכן שלח יעקב לעשו גם בהמות נסות ללא חשש.

איך סידר יעקב את המשפחה לפי סדר קדמה ואחרון. הרי זהו איסור דאורייתא

מה שהקשתם בשם אחרונים איך סידר יעקב את המשפחה לפי סדר קדמה ואחרון, הרי זהו איסור דאורייתא דקימ"ל ויהי' סי' קכ"ז סעי' א' דסדיק של בני אדם שאמרו להם נכרים תנו לנו אחד כמם ונהרגנו ואם לאו הרי אנו הורגין את כולם, והנהו כולם ואל יסדרו להם שני אחת משישראל, ותוצתם בכמה אופנים.

הגאון הנדיק רבי שלמה זלמן למברגר שליט"א גאב"ר מאקווא נהתיח ור"מ בישיבת צאנז נהתיח
נראה לציון מה שתיירץ קזינזי בספרו עטרת משה בפרשת וישלח על פי מה שכתב זוהר הקדוש ובמדרש רבה והוא עבר לפניהם קאי השכינה, ואם כן היה זה כנבואה שמוסכם מלמעלה על הסדר שעשה איך שהעמידן ורק בעבודה זהו אין לשמוע לעבור על דברי תורה, אבל בשפיכות דמים שומעין כמבואר בגמ' מהדור"ג ע"פ ז"ל וזהו זהו אמת שפיר.

מדוע כשמחפלים על זיווג צורד לחתפול שלא יחא שסף מים רבים בבית

מה שהקשתם בשם המהרש"ל על הא דאיתא בגמ' ברכות ח' ע"א על הפסוק "על זאת יתפולל כל חסיד אלקי לעת מצא" ולפי שיטה אחת בגמ' זה קאי על אשה, דיש להקשות לפי השיטה דכדונת הפסוק שצריך להתפולל על האשה, א"כ מה הפירוש של סוף הפסוק רק לשטף מים רבים אילו לא יגיעו, דלכאורה אין לזה שום פירוש, ותוצתם בחמה אופנים.

הגאון יהושע אליעזר הברשטאנס שליט"א מו"צ בירושלים מרבני כולל מבצר התורה צאנז ירושלים

נראה לתרץ עוד כמה תוצאות א"כ מוקינ בזה הדברי ויחזאל שרגא זצוק"ל ב"ק מרן האדמו"ר מסטראפקוב זצוק"ל דמצאנו פעם שהחליפו להם בל אצל יעקב אבינו, שהתחיל השידוך שלו על באר מים, לכן צריכים להתפולל שלא יקרא לאדם ביוזנו ממו שיקרה ליעקב בל המים, ב' מוקינ בעל האמרי בזה הגאון הצדיק רבי נפתלי פרנקל זצ"ל שמעתי תירוצו ע"פ מה לאיתא בגמ' הוסיף ב"ט א' אמר בר בר חנה אמר ר' יוחנן וקשיין לונגון בקריעת ים סוף, ומקשה בגמ' והא אמר בר יהודה אמר רב ארבעים יום קודם יצירת הולד, בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לאפלוני כל קשיא הא ביוז אחר, הא ביוז שני, חזינו מדברי הגמ' שזיווג שני זה כקריעת ים סוף, לכן מתפללין שלא יצטרף להגיע לשטף מים היינו זיווג שני שהיא כקריעת ים סוף.

האם יש מציאות שאדם נעשה גדול ואח"כ נעשה גיל

מה שהבאתם מכמה אחרונים ובראשם המנחת סדוק על דבר כנעני נעשה גדול בגיל ב"ב, כיון שהוקש לאשה. **הרה"ג יצחק לייב ב"ר אהרן בורד שליט"א ר"מ בישיבת "מאור תורה" ומוח"ס שינון כהלכה חידוד כהלכה ומחוש טובור**

נראה להעיר, דלכאורה לפ"ז אם עבד כנעני ישתחרר קודם גיל ג' ח' ויעשה גר שוב דנין אותו כאיש שנעשה גדול בן ג' ח' וא"כ יהיה חייב תמיץ שיהיה גדול ונעשה קטן, והדבר מתמיה, וצ"ע.

מעדיז אשה:
חידוש זה מצאנו בפרדסי יוסף בפרשת ויקרא ויקרא ליה מה דהקשו באחרונים מנחת חינוך מצוה קט"ו, וכן בתוספת חדשים מנחת פקד' ט' משנה ח', וכן בספר רשע לבב חתנו של הגאון רבי עקיבא אייגר זצ"ל סימן מ"ג, וכן בריש"ש מנחת צ"צ ע"א על הא דאיתא במשנה מנחת צ"צ א' הכל סומכין חוץ מחרש שטות וקטן, ובגמ' הטעם משום דלאו בני דעה נינהו, דקשה איך יש מציאות שהיא קרבו לקטן דצריכה המשנה למעט אותו שאין יכול לעשות סמיכה, הרי לקטן מימילא אין קרבן, ומתער ע"י הפוסקים שהבאתם דעבד מתחייב במצוות מגיל ג' ב' שנים כיון דכל חיובו נליפין מאשה, א"כ זמן אחר נמי יצטרף מן המצוות, וא"כ יכול להיות שהקדוש קרבן בבעוד שנים בשנת ג' ב' ואח"כ שחרורו בעלים קודם שנת ג' ח' דנעשה שוב קטן, על זה הוצרך פסוק דאינו סומך אף דבשעת הקדש היה גדול, וכעין זה מצאנו כן בשו"ת חלקת יואב סימן א' לגבי גוי שנעשה גדול כשהגיע לכלל דעת אם מתגייר נפטור מהמצוות ונעשה קטן

מי שיצא מהכלא וחונקס למעצר בית האם יכרז ברכת הגומל כשיצוא מהכלא

מה שהבאתם בשם אבי בשר"ח מתנת משה סימן ט' דמי שיצא מבית הסוהר וקיבל עונש מאסר ביד דיכול לברך הגומל, דהרי כל הסיבה שמבכרים הגומל אף כשהיה עבדו בעל עסקי ממון על עצם היותו סגור ולא שולט בנפשו, א"כ לפי ה"ל האם ביהו הוא שולט בנפשו לגמרי ומתהלך בביתו ולכן יכול לברך הגומל.

הרה"ג יחזקאל אריה אהרס שליטא בית שמש

נראה להעיר, אבי לא מיירי באופן ה"ל אלא מיירי שכלתחילה היה המעצר רק מעצר בית, ועל זה היה השאלה האם כשנפטר מזה צריך לברך ברכת הגומל, על זה פוסק שאינו יכול לברך הגומל, כיון שהוא שולט בנפשו לגמרי ומתנהג ומתפולל הכל כרגיל מבין רוב שאינו יוצא החוצה, אבל לא כשהיה בכלל סגור ועדיין לא נשתחרר לגמרי יכול להיות שמודה שאינו מברך הגומל.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג שלמה מנחם מאנדלבוים נ"י מאנטשעסער לאות הכרת הטוב בדרשה הנפלאה במעמד האדיר הנצחת היכל התורה נחלת עזריאל בבית המדרש בית צבי ביקאוסק בבית שמש יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה נחת מכל יוצאי חלציו	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת לעילוי נשמת אמו האשה החשובה מרת לאה ע"ה בת הרב יעקב ז"ל נפטרה ד' טבת – שנת תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג שמואל יעקב לידר שליט"א ירושלים לעילוי נשמת אמו אשה רחמ"ה היא תתהלה אשה החשובה מרת זיסל נעמי לידר ע"ה בת הרב חיים אלישע ע"ה נפטרה ג' טבת תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב שמעון שמרל שליט"א מראשי הנהלת מוסדות צאנז בית שמש לרגל שמחת הברית לבנו כמו אליהו שמואל נ"י וברכת מזל טוב לאביו הרב דוד שליט"א ירושלים ולמנוי הגאון החסיד רבי גבריאל יוסף רחנברג שליט"א יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה נחת מכל יוצאי חלציו
גליון זה נודב ע"י ידידינו הרבנים הנגידים ממשפחת שפירא לעילוי נשמת אדם הרבנית הצדקנית בת קדושים מרת סטובא שיינדל שפירא ע"ה בת הגאון הצדיק רבי אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל גאב"ד פרשבורג - ובעל החשב סופר אשת חבה האי גבירה רבה שלוחא דרבנן שולשת יוחיחין הרה"ג אברהם יוסף שפירא זצ"ל נפטרה ביום כ"ט כסליו גר ה' הדחוכה תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה	גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג אריה לייבוש הברשטאנס שליט"א בית שמש מרבני קופת קרית חסידים בית שמש לרגל שמחת הולדת בתו בגמ"ט וברכת מזל טוב לאביו ידידינו הגה"צ יחיאל מיכל הברשטאנס שליט"א מנהל רוחני ישיבת צאנז ירושלים ולחמוי הגאון החסיד ידידינו רבי שמואל ברנסדנפר שליט"א חבר בד"צ עדה החרדית ולקונוי כ"ק מרן האדמו"ר מסטראפקוב שליט"א יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה נחת מכל יוצאי חלציו		

לתרומות לזיכוי הרבים ברחבי תבל ניתן להתקשר: 053-3168560